

İstanbul'da gastroenterolojinin kuruluşu ve gelişimi

Prof. Dr. Rauf SEZER

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Gastroenteroloji Bilim Dalı, İstanbul

İstanbul'da gastroenteroloji konusunun ele alınması 1958 yılında benim İsveç'ten döndüğüm tarihte başlar. O zamanlar İstanbul'da tek bir "İstanbul Tıp Fakültesi" vardı ve bunun da 4 tane İç Hastalıkları (Dahiliye I,II,III,IV) kliniği mevcuttu. Bu iç hastalıkları klinikleri kendilerine göre bir uğraşı seçer ve onun şöhretini taşırlardı. Cerrahpaşa Hastanesi iç hastalıkları kliniklerinden biri Kardiyoloji ağırlıklı, Haseki'deki iç hastalıkları da tedavi ve diabet konusunda iddialı çalışırlardı.

Ord. Prof. Dr. E. Frank'ın kliniği diye anılan Gureba Hastanesindeki dahiliye kliniği de genellikle kan hastalıkları, diabet, endokrinoloji konularında isim yapmıştı. Benim asistan olarak göreve başladığım III. İç Hastalıkları Kliniğinde ise Ord. Prof. Dr. Ekrem Şerif Eğeli daha çok kalb ve karaciğer hastalıklarına ilgi duyar, araştırmalara bu yönde güç verirdi. İlk karaciğer biyopsileri ve yine Eğeli'nin ekibinde bulunan Dr. İlhan Ulagay, Dr. Necdet Koçak ve Dr. Osman Üçer tarafından başlanmış, sonrasında şahıs ve ekipler değişse de Dr. İlhan Ulagay tarafından konu gündemde tutulmuş ve uygulamaya devam edilmiştir.

Yine o tarihlerde bazı öğretim üyelerinin bazı iç hastalıkları konularına ilgi duydukları kulaktan kulağa aktarılır. Çirkin olmakla beraber "Kalbci, Mideci, Karaciğerci v.s." gibi ciddiyetten uzak ünvanlar yakıştırılırdı. Bu ilgi sahaları belirli bir bilimsel ölçü ve karakteristiklere dayanmazdı. Öğrenci kitaplarında hangi konuyu hangi öğretim üyesi yazmışsa veya öğretim üyesinin seçtiği ders konularına göre (görgü ve deneyime dayanmayan, teorik) o öğretim üyesine, bu halk tipi ünvan yakıştırılırdı. Bundan da hiçbir öğretim üyesinin önemli bir şikayeti olmaz, bilakis serbest meslek hayatında olumlu etkilerinden yararlanma fırsatını yaratırdı. Aslında herkes İç Hastalıkları Uzmanı, herkes herşeydi. Bunun yanında tıp ilmi diğer ilim dallarındaki süratli gelişme yanında bütün dünyada büyük ataklar yapmakta, özellikle optik, elektrik ve elektronik sahaındaki gelişmeler klinik uygulamalara süratle intikal etmekte ve tanı, tedavi imkanlar büyük bir performans göstermekteydi.

1958 yılında İsveç'te bulunduğum sırada bir odanın yarısı büyüklüğündeki yeni yapılmış bir sonografi cihazının safra kesesi taşlarını resimlemesi beni çok etkilemişti. Bu sırada babamın hastalanması nedeniyle Türkiye'ye dönmüş ve izinli olduğum III. İç Hastalıkları Kliniğinde yenden asistanlık görevime başlamıştım. Ord. Prof. Dr. Ekrem Şerif Eğeli'ye büyük heyecanla sonografi cihazının

kataloglarını sunduğumda, Üniversite bütçesinin böyle ultramodern cihazlar almaya müsait olmadığı söylenmiş ve konu bitirilmişti.

Yine o tarihlerde dünyaya başımızı kaldırmıy baktığımızda, özellikle Amerika'daki tıp sahasında büyük fonlar, milyon dolarlık araştırmalar hepimizi imrendiriyor ve düşündürüyordu. İstanbul Üniversitesi olmamıza rağmen en büyük eksikliğimiz araştırmaydı. Sadece klinik uygulama bilim değildi. Herşey kısıtlıydı ve biz gençler de araştırma yapmak, yenilikler getirmek ateşi ile yanıyor, zaman zaman ümitsiz ve mutsuz oluyorduk.

Birgün III. Dahiliyenin merdivenlerinden inerken benden yaşı daha ilerde, gözlerinin içi sevgi ve bilim aşkı ile gülen bir doktorla karşılaştım. Bana "Sen İsveç'ten gelen Dr. Rauf musun?" diye hitabetti ve kendisinin Dr. Necdet Koçak olduğunu, Anadolu'dan mecburi hizmet yapıp baş asistan olarak kliniğe döndüğünü söyledi. Günler geçerken biz çok kaynaştık ve benzer düşlerin sahibi olduğumuzu anladık.

Klinikte hemen hemen herkesin kalb ve kan hastalıklarına yönledikleri, diğer konuların genel dahiliye anlayışı içinde önemli bir aşama yapmadığı dikkatimizi çekiyordu. Oturduk ve Dr. Necdet Koçak'la kendimize araştırma yapacak konuyu, klinikte diğerleri gibi ön sıraya çıkarmak sahanın neler olabileceğini tartıştık. Ben Gastroenterolojinin dünyada yavaş yavaş büyük önem kazandığına ve araştırma sahasının da çok geniş olduğunda ısrar ettim. Bu konuya yönelmemizi istedim. Dr. Koçak ise Nefroloji sahasında çalışmamızda ısrarlı idi. Bir karara varamadık, birlikte o zaman dekan olan Ord. Prof. Dr. Ekrem Eğeli'nin Beyazıt'taki dekanlık makamına gittik, derdimizi ve isteğimizi anlattık. Prof. Dr. Eğeli'de kürsü başkanı olarak ağırlığını nefroloji yönünde koydu.

Biz çalışmalara, araştırmalara başladık. Çalışmalarımızın ne derece başarılı olduğunu bir olayla belirtmek isterim. Bir Fanconi Sendromu vakasının böbrek fonksiyonlarını incelenmiş ve yayınlanmıştı. Bu ve diğer yayınlarımızı St. Louis Üniversitesi'nde Prof. Dr. M. Bricken'e gönderdiğim zaman ondan istersem yanında "Fellow" olabileceğime dair davet bile almıştım. Ancak maddi ve manevi bakımla sorumlu olduğum babamın mide hastalığı ve gönül verdiğim gastroenteroloji bilim dalını kurma hayallerim Amerika'ya gitmek fırsatını engellemiş oldu.

Nefroloji artık doçent olan Dr. Necdet Koçak ile çok başarılı bir periyodu devam ettiriyordu. Burada 3 yıl çalışmış

ve oldukça zengin bir yayın dönemini yaşamıştım.

1960 yılında ihtilal oldu ve bir gecede 147 öğretim üyesi görevden alındı. Bunların içinde Ord. Prof. Dr. Ekrem Şerif Eğeli ve Prof. Dr. Müfide Küley'de vardı. 1960'dan 1963 yılına kadar yıllarımız çeşitli dedikodu, kulis ve çalkantılarla devam etti. Kimi kimin adamı davası başladı. Kıskançlık ve arkadan çalışmaların, mürailiğin ve ufacık çıkarlar uğruna insanların ne kadar alçalabileceğinin çeşitlerini bünyesinde toplayan çalkantıları ben bu dönemde gördüm. Almanya'ya gitmeye karar verdim ve 3 hastaneden davet aldım. Yıl 1963'dü ve işte bu günlerde Üniversitelerde önemli değişiklik oldu. 147 diye anılan hocalardan isteyenlerin büyük kısmı tekrar kadrolarına geri döndüler. Dönenlerin memnun, kalanların gergin olduğu bir dönem yaşandı ve denge kurmak için de bir atak yapmak gerekiyordu. Öğretim üyeleri arasında iş bölümü yapıldı. Kısacası, Bilim Seksiyonları kuruldu. Profesör ünvanı taşıyan öğretim üyelerinin herbiri kendine bir seksiyon seçti. Böylece iç hastalıkları klinikleri bünyesinde kardiyo, hematoloji, endokrinoloji v.s. gibi seksiyonlar hayat buldu.

Seksiyonların kuruluşu sırasında 3 profesör öğretim üyesinden teklif aldım. Bunlardan bir tanesi de Prof. Dr. Müfide Küley'di. Gastroenteroloji seksiyonu kurma şartıyla kendisi ile çalışmaktan mutlu olacağım söyledim ve anlaştık, 1963 yılında seksiyon kuruldu, ben çalışmaya başladım.

Prof. Dr. Müfide Küley gastroenteroloji seksiyonu başkanıydı. Ben seksiyonun baş asistanı görevindeydim ve aramızda bir doçent yoktu. O sırada Dr. İlhan Ulagay doçentti ve kürsü başkanı Ord. Prof. Dr. E. Ş. Eğeli'nin idari işlerinde de yardımcılık yapıyordu. Kendisi Prof. Dr. M. Küley ile çalışmayı kabul etmemiş, ayrı bir "Hepatoloji" seksiyonu kurma çabasında başarılı olmuştu.

Böylece 1963'de İstanbul'da, İstanbul Tıp Fakültesi'nde resmen ve legal olarak, ismen Gastroenteroloji ve ayrıca bir de Hepatoloji seksiyonu kurulmuş oldu. Tabii ki bu iki ayrı kuruluş bilimsel bir yanlışlıktı. Hem Prof. Dr. M. Küley, hem de Doç. Dr. İ. Ulagay'ı uyarmalarıma, telkinlerime rağmen bu iki seksiyonu birleştirmeye ikna edemedim.

Yeni kurulduğumuz günlerde, birgün Prof. Dr. M. Küley beni çağırıp ve seksiyonun bütün yükünün üzerimde olduğunu, neler yapmayı düşündüğümü ve bir plan hazırlayarak seksiyonun madden kuruluşuna, geleceğine ait gelişme ve araştırma projelerini hazırlamamı istedi. Tek başıma idim ve bu projeler için bir süre gece, gündüz çalışmam gerekiyordu. Bunları hazırlayıp Prof. Dr. Küley'in önüne koyduğum zaman "çok güzel, yalnız ben sana ancak manen destek olabilirim, benden geçti, kolları sıvamak sana düşüyor, sana güveniyorum, gerekirse sana yardımcı başkalarını da alabiliriz" şeklinde bir konuşmanın sonunda "sen benim sağ kolumsun" gibi bir iltifatta da bulunmuşdu.

Artık yolumuz belli olmuştu. Bir gastroenteroloji seksiyonu için neler lazımdı? Hasta servisimiz yeterliydi, 3 asis-

tanımız vardı. Hiç bir personel yoktu. Öncelikle bir endoskopi odasına ve o zamanın şartlarında endoskopi cihazlarına gerek vardı. Ayrıca gastroenterolojinin rutin laboratuvar tetkikleri için bir programa ve bir laboratuvara da ihtiyaç vardı. Bunlar haftalar süren gece-gündüz çalışmalarla tasarlandı, D-xylose testine kadar tayin metodları en son yayınlardan tercüme edildi ve bizim seksiyona tahsis edilen 20 m² bir odada çalışmalara başlandı.

Endoskopi cihazı olarak elimizde ne vardı? III. İç Hastalıkları Kliniğinin terkedilmiş aletler deposunda bir gastroskop bulmuştum. Sıcak ışıklı, rigid ve Wolff'un kullandığı ve 10-15 yıl evvel terkedilmiş bir gastroskoptu bu. Kimin kullanmış olduğu da belli değildi. Kimse sahip çıkmıyordu. Bir endoskop bulmanın sevinci içinde çalışmaya başladım. Nasıl kullanacaktım, bilen yoktu. Kitaplar bir sürü komplikasyon ve kontrindikasyonlardan bahsediyordu. Fakat uygulamaya kararlıydim. İlk vaka bir mide kanaması vakasıydı ve başka bir servisinden bu kanamanın ülser mi, kanser mi olduğunun aydınlatılması isteniyordu. Kazasız, belasız, sırtımdan terler aka aka mideye girmeyi başardım. Çok loş bir aydınlık altında, bir mağara karanlığında rengi siyah bir gölle karşılaştım. Biraz ilerleyince de herşey kapkaranlık oldu ve çıktım. Haftalık tıbbi-cerrahi büyük anfi toplantısında, hastaya biyopsi yapıp yapmadığım kasden ve alay konusu olsun diye soruldu. Bilindiği gibi bu gastroskopi biyopsi yapmak mümkün değildi. Cerrahlar gastroskopinin gereksiz bir muayene olduğunda ısrar ettiler ve "açar bakınız" dediler, yeterli beceri gösteremediğimizden bizi susturdular. Ama konu burada bitmiyordu. Çünkü yarı fleksibl ve son olarak da Hirsowitch'in fleksibil gastroskoplarının bulunduğunu, bunlarla biyopsi yapılabileceğini biliyorduk. 3 aylık bir süre içinde rigid gastroskop ile 20 vakaya gastroskopi yaptım. Hem tecrübesizlik, hem de aletin yetersizliği nedeniyle tanıda başarı oranı %20'yi geçmiyordu. Çare, yeni, fleksibl ve biyopsi yapılabilen bir gastroskopa sahip olmaktı, öncelikle bunu yetkili olan seksiyon başı Prof. Dr. M. Küley'e konuyu anlatmaktı, anlattım. "Senin konun, git dekan olan Ord. Prof. Dr. E. Şerif Eğeli ile konuş, o seni kırmaz" dedi.

Uyarısı üzerine Eğeli'nin dekanlıkdaki makamına gittim. Getirttiğim katalogları ve faturaları kendisine takdim edip, isteklerimi söyledim. Alet o tarihlerde 70 bin TL civarındaydı. Yüzüme baktı, "Sana bir sual soracağım. Bilirsin o aleti sana alırım" dedi ve sordu. "Türkiye'de ilk gastroskopi kim yapmıştı?", beklemeden "siz" dedim. Şaşırıp. Nereden bildiğimi sordu. "Sualinizden tahmin ettim" dedim. Gerisini kendilerinden öğrendim. "İs-marla istediğin aleti" dedi. Bir çocuğun bayram sevinci içinde ve şevkle kliniğe döndüm. Artık yeni bir gözümüz vardı ve üst sindirim kanalını rahatlıkla görebilecek, tanı koyacak, bilimsel araştırma yapabilecektik.

İşe endoskopik anatomiye öğrenmekle başladık. O sıralarda fakülte sekreterinin oğlu Dr. Çetin Kortun kliniğimizde iç hastalıkları uzmanı olmuş ve gastroenterolojide göreve başlamıştı. Fakat endoskopiye büyük bir ilgi duymuyordu. Seksiyon başı tarafından yeni kurduğumuz biyokimya

laboratuvarında görevlendirilme kararı alındı. İlk olarak dışkıda kantitatif yağ tayini metodları ve uygulanması istendi. Bu, benim gitmekten vazgeçtiğim Almanya'daki kliniğe Dr. Kortun'un benim yerine gitmesine ve bizden ayrılmasına sebep oldu.

Kullanmaya başladığımız endoskop, kısa, fleksibl, Hirso- witch'in ACMI panendoskopu idi. %90 görüş sahası vardı ve tanıda başarılı olmaya başlamıştık. İlk reaksiyon cerrahlardan ve hepatoloji seksiyonu başkanı Doç. Dr. İlhan Ulagay'dan geldi. Birgün koridorda karşılaştığımız vakit Ulagay birden "sen ne yaptığını zannediyorsun, gastroskopiye Amerika'da hemşireler yapıyor" şeklinde, azarlar- casına bir çıkış yaptı. Sonraları çok candan dostluk kurduğum Ulagay'a bu cümlesini sık sık hatırlatır karşılıklı gülüşürdük.

Prof. Dr. Zafer Paykoç'u ilk 1965 yılında, III. İç hastalıkları kliniğinde, bir doçentlik jürisine geldiği sırada tanıdım. Gıyabında ve kitaplarından kendisine hayranlık duyuyordum. Beraber bulunduğumuz sırada ve bir kahve ikramından sonra, benden kurduğumuz laboratuvarı, kullandığımız aletleri ve yaptığımız araştırmaları görmek istediğini söyledi ve bana bir saatten fazla zaman ayırdı. Sonunda "Biz sizden çok ilerdeyiz, size kolay gelsin" dedi. Bir kere daha anladım ki Türkiye'de birinci sırada ve reel gastroenterolojinin önderi Prof. Dr. Zafer Paykoç idi. Hayatı boyunca çok yakın ilişkilerimiz, hatta ailevi yakınlıklarımız oldu. Ulusal ve uluslararası kongrelerde hep beraberdik ve zaman zaman gastroenterolojiye aşkını ve üstünlüğünü ortaya koyardı. Ben tek başıma Prof. Dr. M. Küley ile gastroenteroloji seksiyonunda çabalarken Prof. Dr. Z. Paykoç yanında Prof. Dr. Hamdi Aktan, Doç. Dr. Atilla Ertan, Doç. Dr. Özden Uzunlumoğlu, Doç. Dr. Nihat Sipahi gibi yetişmiş bir uzmanlar kadrosu ve özel kliniği ile bu işin bayraktarlığını haklı olarak sürdürüyordu.

Nedense o tarihlerde gastroenteroloji dalına İstanbul'da iç hastalıkları uzmanı olan meslekdaşlarımızdan büyük bir ilgi yoktu. Şimdi anlıyorum ki biz çok cılızdık ve tek başıma ben başarabilmek için aşırı uğraş veriyordum. 1964-1965 yıllarında ilk önce Dr. Mahmut Karaağaç bir değişik kadro ile, Dr. Nurten Erol'da kadrosuz ve volanter olarak seksiyonda çalışmaya başladılar. İkisi de muayene sahibiydiler ve kliniğe belirli bir zaman ayırabiliyorlardı. Dr. Nurten Erol endoskopiye daha yakın ilgi duyuyor ve araştırma yapma arzusu içinde çalışıyordu. Hedefinin doçentlik tezi ve doçent titrini almak olduğunu söylüyordu. En içten duygularla kendisine destek oldum. Ne kadar isabetli hareket ettiğimi şimdi daha iyi anlıyorum.

Bizim bu çabalarımız sırasında birgün Cerrahpaşa İç Hastalıkları Kliniğinde Gastroenteroloji seksiyonunu kuran, aynı zamanda klinik direktörü olan Prof. Dr. Osman Barlas'ın beni aradığını öğrendim. Kendisi ile görüştüğümde bizim neler yaptığımızı, hangi aletleri aldığımızı öğrenmek istediklerini söylediler ve kendi seksiyonunda çalışmaya başlayan, o sıralarda aldosteron dozajları ile uğraşan Dr. İsmail Dinç ile temasa geçmemi rica ettiler. Bir süre Dr. Dinç ile bilgi ve görüş alışverişinde bulunduk ve

zaman zaman ortak bilimsel toplantılara katıldık. Biz kendi yolumuzda, Cerrahpaşa kendi yolunda çalışmalarımıza bugüne kadar devam ettik. Hem İstanbul Tıp Fakültesi, hem de Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde Gastroenterolojinin kadroları yavaş yavaş yerine oturmaya başlamıştı artık.

Bütün bu olaylar gelişirken bazı hakikatleri kenara itmenin mümkün olmadığını daha iyi kavramıştım. Tıp bilminde Gastroenteroloji çok geniş ve çok meçhullerle dolu bir bilim dalıydı. Bunun için:

- Araştırmaya yönelmenin devamlılık göstermesi şarttı,
- Devamlı yenilikleri izlemek mecburiyeti vardı.
- Bu konuda bütün kongrelere katılmak, tıp fuarlarını izlemek zarureti,
- Her gözlemi, araştırmayı ve buluşu mutlak yerli, özellikle uluslararası yayınlamak gerekti,
- İçinde bulunduğumuz cılız kadro ve bir-iki yetişmiş kişi veya uzmanla başariya ulaşmak mümkün değildi. Kadroları genişletmek, yetişen gastroenterologları özel ilgi alanlarına yönlendirmek şarttı.

Maalesef, bizde araştırma yapanlar belirli bir hedefe göre hareket etmekte, kişi uzmanlık veya doçentlik tezi yaptıktan sonra araştırmayı, konuyu ve rutinleşmesi gereken uygulamayı bırakmakta, paralar ve emekler heba olup gitmekteydi.

Buna elimde güzel bir örnek vardı. Endoskopinin bir başka dalı olan laparoskopiye el atmaya karar vermiştik. Bu muayenenin geçmiş zamanda Dr. Karabet Arman tarafından denendiği ve kullanılan aletin depoda olduğu söylendi. Dr. Karabet Arman'ı buldum, aleti ortaya çıkarttık fakat o zamanın büyük paraları ile alınan aletin kullanılamaz halde depoya atıldığını üzülenek öğrendik. Tabi ki yeni bir laparoskopun alınması o günlerde de mümkün olmadı. 1970 yıllarında Hepatoloji seksiyonundan doçentlik tezi yapmak üzere Almanya'ya giden Dr. Mehmet Oran hem Almanya'daki tecrübesi hem de ciddiyeti ile rutin laparoskopiye dönüşünde klinikte hepatoloji seksiyonunda kurdu ve kişiler yetiştirerek devamlılığını sağladı.

İlk kuruluş gününden itibaren prokto-sigmoidoskopi için biri Wolff'un metal, diğeri plastik aletlerimiz mevcuttu ve rutin olarak uygulanıyordu. Proktolojik endoskopi pek problem değildi.

Yukarıda belirttiğimiz şıklardaki fikirlerin ne derece isabetli olduğunu Tokyo'daki Dünya Gastroenteroloji Kongresinde bir kere daha anladım. Dünya, özellikle Japonya neredeydi, biz neredeydik? Gastrokamera ile Japon gastroenterologlar kitle taramalarına çoktan başlamışlardı. Halkımızın sağlığını ve bu konuda bilimsel açıklarımızı kapatmak için büyük çaba ve özveri içine girmemiz gerekiyordu. Bir yuvarlak masa toplantısında konuşmakla görevlendirilmiştik. Prospektif bir çalışmanın istatistik sonuçlarını sunmuştuk, ilgi ile izlendiğinin mutluluğunu duymuştum. Fakat bir hakikatde ortaya çıkmıştı ki, bu da ülkemiz, hastalıkları bakımından sanki bir gastroenteroloji

kliniği gibiydi. Prof. Dr. Zafer Paykoç ile bazen de İzmir'den Prof. Dr. Namık Kemal Menteş'le bunları zaman zaman tartışır, son yıllara kadar üçlü bir saçayağı şeklinde bize düşen görevleri, toplantılarda, kongrelerde dile getirmeğe çalışırdık. Şimdi de genç ve değerli meslekdaşlarımla bunları tartışmaktan büyük zevk alıyorum.

1967 yılından itibaren, doçentlik tezi için yaptığım çalışmalarla "Kay"ın "Maksimal Histamin Stimülasyon" testini rutin olarak seksiyon laboratuvarına yerleştirmiştim. Aynı zamanda mide suyunda pepsinojen tayini de rutin laboratuvar çalışmalarımıza katılmıştı. Bu arada Prof. Dr. Türcan Yaramancı ile yıllar süren ve halen devam eden, dünyada yankı uyandıran sonuçlar sunduğumuz sindirim sistemi elektronmikroskopi araştırmaları da bizi bilimsel yönden mutlu eden çalışmalarımızın bir diğer kolu olmuştur. Bu arada zaman zaman fakültenin hayvan laboratuvarından yararlanarak yaptığımız hayvan deneyi sonuçlarımızda uluslararası dikkati çeker nitelikte bazı sonuçlar vermiştir.

Yine bu yıllarda Tübitak'ın bilimsel kongrelerine katılmamız, mide suyu elektrolitleri üzerinde yaptığımız araştırmalar, Prof. Dr. Reimann ve Dr. Semra Çalangu ile realize ettiğimiz intragastrik basınç araştırmalarının sonuçları yurt içinde ve dışında çok dikkati çekici bulunmuştur. Böylece 1963'den 1970 tarihine kadar gastroenteroloji seksiyonumuzun yayın sayısı yüze yakındır ve bunun 25 tanesi de uluslararası niteliktedir. Yine bu yıllarda yapmış olduğumuz bilimsel çalışmalardan bir tanesi de Roche bilimsel ödül yarışmasında birinci olmuştur.

Basamak basamak gelişen ve modernleşen, yeni aletlerle donanmaya başlayan İstanbul Tıp Fakültesi Gastroenteroloji seksiyonunun esas atak yaptığı yıl 1970'den itibaren başlar. 1969 yılında doçent olmuşum. Başka seksiyon başkanları kürsü başkanı, dekan, hatta rektör olmuşlardı. Gastroenterolojinin üzerine gizli bir baskı başlamış ve alet alımında parasızlık ileri sürülerek gelişmemiz engellenmeğe çalışılmıştı. Dünyada ERCP yavaş yavaş rutin hale geliyor ve önem kazanıyordu. Her yıl başvurumama rağmen 15 yıl süre ile bu aleti dekanlığa aldırmanın üzüntüsünü halen duyanım. 2000'den fazla endoskopi yapan gastroskopların yerine yenisini almak mümkün değildi. Bunun yanında belki de 10-20 gastroskop alınabilecek paralarla kliniğe çiftler çiftler hormon tayin eden cihazlar, bilmem hangi araştırmada kullanılabilecek sonra depoya gidecek aletlere, lüks mobilyalara para kolaylıkla bulunuyordu. 1966'da Tokyo'da Prof. Dr. Bockus ile anlaşmama rağmen "Burası ne olacak?" denilmesi üzerine Amerika'ya gitmediğime "acaba hata mı etmişim?" diye düşünmüştüm, ancak şimdi "Hayır" diyebiliyorum.

Karşıma çekilen gelişme engelini aşabilmek için araştırmalara, yurt dışı yayınlara daha çok önem verip histoloji, patoloji, cerrahi ve farmakoloji gibi bilim dalları ile devamlı bir kollaborasyonu yürütmeyi Allah'tan başarmıştım.

Gelişmemiz için en önemli konulardan birinin de bilim aşkı taşıyan genç meslekdaşlarımdan bir kadro kurmanın

hayati olduğunu da artık kavramıştım. 1970'de Doçent olan Dr. Nurten Erol ile çok iyi anlaşıyor ve düşündüklerime destek alıyordum.

Aynı yıl Kopenhag'daki Dünya Gastroenteroloji Kongresi'ne gittik. III. Dahiliye kliniğinde iç hastalıkları uzmanı olan ve Almanya'ya giden Dr. Ahmet Özbek'le kongrede buluştuk. Sonra birlikte Londra'ya geçtik. Orada Dr. Özbek Almanya'daki klinikte gastroenterolojiye yöneldiğini ve Türkiye'ye dönüşte doçent olmak istediğini söyledi, yardımımı istedi. Mide suyu elektrolitleri ile ilgili bir tez konusunu önerdim, çalışmalarını ile ülkeye döndüğü zaman birlikte doçentlik tezini yazdık ve Dr. A. Özbek doçent oldu. Birlikte çalışmayı çok istedik ama kadro sıkıntısı bu şansını ona vermedi. Vakıf Gureba Hastanesinin Gastroenteroloji servisini kurmasını tavsiye ettim ve burada çok başarılı bir çalışma hayatına girdi. Fakat Dr. Ahmet Özbek'i birkaç yıl sonra ani bir kalb rahatsızlığı ile maalesef kaybettik.

Yine bu yıllarda 1973 yılında Tıp fakültelerinde statü değişiklikleri oldu ve İstanbul Tıp Fakültesinin II ve III. Dahiliye klinikleri tek bir çatı altında, tek bir klinik şeklinde birleşti. Artık İstanbul Tıp Fakültesinde tek bir İç Hastalıkları kliniği vardı. Öğretim üyelerine yaş haddi koyulmuştu. Prof. Dr. Müfide Küley'in 1 yılı varken ve sürpriz şekilde emekliliğini istedi, ben doçent olmama rağmen kadrolu olmadığım için gastroenteroloji seksiyonuna başkan seçilmem mümkün değildi. İç Hastalıkları kürsü kurulu kararı ile ayrı iki seksiyon olan Gastroenteroloji ile Hepatoloji birleştirildi ve başkanlığına da Prof. Dr. İlhan Ulagay getirildi. O sırada Hepatoloji seksiyonunda Prof. Dr. Süleyman Yalçın, Doç. Dr. Mehmet Oran, başasistanlar Dr. Atilla Ökten, Dr. Semra Çalangu, Dr. Abdülkadir Kaysı vardı. Seksiyonların birleşmesi sırasında Doç. Dr. Mehmet Oran, Dr. Semra Çalangu, Dr. Abdülkadir Kaysı başkanı Prof. Dr. Cihad Abaoğlu olan Genel Dahiliye seksiyonuna transfer oldular.

Prof. Dr. İlhan Ulagay'ın başkanlığındaki yeni Gastroentero-Hepatoloji seksiyonunda karaciğer patolojisi ile ağırlıklı uğraşan Prof. Dr. Süleyman Yalçın, Doç. Dr. Rauf Sezer, Doç. Dr. Nurten Erol ve Uz. Dr. Atilla Ökten kalmıştı. Dr. Atilla Ökten 1977'de doçent oldu ve Hepatoloji üçte iki ağırlıklı öğretim üyesi sayısı ile seksiyonun yönetiminde etkili oluyordu. Fakat ben 1973'de 3 kişilik kadroya başvuruda bulunan 14 doçent adayı içinde ağır bir kompetisyona girerek, kimseden destek almadan dış ve iç yayınlarının kalite ve kantite bakımından üstünlüğünün dostluğu sayesinde ilk turlarda, profesörler kurulunun sağ duyusu ve senatonun onayı ile kadroya atandım. Yani eylemsizlikten çıkıp eylemli doçent olmuşum. 1975'de de fakülte kurulunun ve İstanbul Üniversitesi senatosunun ittifak oyları ile profesörlüğe yükseltilmişim. Aynı yıl ülkemizdeki ilk üst sindirim sistemi endoskopi kitabını, renkli ve kendi materyalime dayanarak yayınlamıştım.

Eylemli doçent olduktan ve yıldırılamayacak yapıda bir insan olduğum anlaşıldıktan sonra seksiyon başkanı Prof. Dr. İlhan Ulagay ile çok iyi dostluklar kurduk. Artık kendisi gastroenterolojiyi ayrı bir seksiyon haline çevirmeğe

hevesli olmadığımı, bilakis aksini savunduğumu (gelecek için doğrusunun böyle olduğunu düşünüyor ve inanıyorum) anlayınca, aksine inananların karşısında bana büyük bir güven duydu ve sanki seksiyon başkanı benmişim gibi geniş konuşma ve danışma imkanları tanıdı. Hatta kendisinin başkanı olduğu Türk Tıp Cemiyeti'nde Genel Sekreteri olmamı istedi.

Mutsuz günlerim sanki geride kalıyordu. 1974 yılında Stuttgart'da gastroenterolojinin devlerinden biri olan Prof. Dr. Henning Heinkel tarafından Almanya'ya davet edildim. II. Dünya savaşında Stalingrad cephesinde hayatın en acı sahnelerini gören bu bilim adamının üstün insanlık vasıflarını saymam mümkün değildir. Gezdiğim, çalıştığım gastroenteroloji laboratuvarlarının benim hayalimdeler olduğunu söyleyebilirim. 1 ay sabahtan akşama kadar bu laboratuvarlarda gastroskopi, kolonoskopi, ERCP ve laparoskopi, kısmen sitoloji ve patoloji çalışmalarına katılıyor, büyük bir zevk içinde akşamın nasıl olduğunu anlamıyordum. Daha sonra Leuven'de özellikle özofagus konusunda sayılı otoritelerden biri olan Prof. Dr. Van Trappen'in davetlisi olarak Belçika'ya geçtim ve basınç laboratuvarını incelemek fırsatını buldum. Bu çalışmalardan çok yararlandım. Bütün metodları, uygulama inceliklerini detaylı şekilde programlayıp, şevk içinde ülkeye döndüm ve gereken yetkili kaynaklara, gereken formaliteyi tamamlayıp başvurdum. Aldığım cevap "Para yok". Her yıl bu başvuruları tekrarladım. Aldığım cevap hep aynı oldu. Yeni, genç ve bilim sevgisi taşıyan kişilerle kadrolarımızı genişletmek ve görev alan kişilerin yurt dışında modern gastroenteroloji için eğitilmesi gerektiğine artık şüphem yoktu. Genç, yeni ve geniş bir kadro kurmaya karar verdim. Çabam bu yolda olacaktı.

1968'de Laparoskopinin temelini kuran ve rutin şekle getiren Doç. Dr. Mehmet Oran 1973'de başka bir bilim dalına transfer olmuştu. 1977'de doçent olan Dr. Atilla Ökten bu konuya ve karaciğer incelemelerine hakimdi ve yürütüyordu. Bu arkadaşımız hem çok başarılı hem de 1988'de profesör olmuştur. Göreve halen devam etmektedir.

1968'den beri Hepatoloji seksiyonunda verimli çalışan Dr. Semra Çalangu ve Dr. Abdülkadir Kaysı'da 1973 yılında Genel Dahiliye seksiyonuna kendi istekleri ile transfer olmuşlardır. Şimdi halen Profesör olan Dr. Semra Çalangu İstanbul Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Prof. Dr. Abdülkadir Kaysı'da Aile Hekimliği Anabilim Dalı başkanındırlar.

1976'da Dr. Coşkun Yıldır gastroenteroloji uzmanlığı için kadromuza alınmıştı. Endoskopideki becerisi üstün düzeydeydi. 1977'de Dr. Oktay Yeğinsü kadromuza girdi. Bu iki genç ve çalışkan arkadaşımız özellikle gastroenteroloji konusunda iyi performans gösteriyorlardı. 1982 yılında bu iki genç arkadaşımızı çok iyi dostluk kurduğum ve o zaman Goethe Üniversitesinin Gastroenteroloji direktörü olan Prof. Dr. M. Classen'in Frankfurt'taki kliniğine ERCP için, Münih'de Dr. Sander'in yanına kolonoskopi için gönderdim.

Dönüşlerinde, aynı yıl bilim dalımızda kolonoskopik muayene rutin olarak servise koyuldu. ERCP ise yine parasızlık iddiaları ile yıllarca ertelenmeye mahkum oldu.

Dr. Coşkun Yıldır 1985'de, Dr. Oktay Yeğinsü 1984'de doçentliğe yükseltildiler.

1973'de Gastroenteroloji ve Hepatoloji seksiyonları birleştirilmiş ve "Gastroentero-Hepatoloji" seksiyonu adını almıştı.

1975'de Bükreş'de yapılan 18. Balkan Tıp Haftasında Gastroenteroloji-Hepatoloji seksiyonu bilimsel yöneticiliğine seçilmemiz bizi onurlandırmıştı.

1976'da Balkan Tıp Birliği Türkiye Komitesi yönetim kurulu üyeliğine seçilmemizde ayrı bir gurur sebebiydi.

Bunu 1979 İzmir 3. Türk Gastroenteroloji Kongresi 2. Başkanlığı izledi. 1980'de İstanbul Tıp Fakültesinde kurulan Onkoloji Enstitüsüne Gastroenteroloji Bölüm Başkanlığına atanmıştık.

Hayatımızın en önemli ve gurur verici günlerini 1981 yılında yaşadık. 4. Türk Gastroenteroloji Kongresi'nin İstanbul'da yapılmasına karar verilmişti. Bu yılın diğer önemli bir yönü de Atatürk'ün 100. Yıl anısına ayrılmış olması idi. Biz de buna katılmanın şerefini taşıymaktaydık. Dolayısıyla ile bu kongreyi Uluslararası ölçülerde yapmaya karar verip, dünya otoritelerinden kendi konularında çok saygın gastroenterolog ve cerrahi davet ettik. 14 katılımcı oldu ve açılışı Atatürk Kültür Merkezi'ndeki konserle zenginleştirdik. Tıbbi ve sosyal aktiviteler çok coşkulu geçti. Ülkemizden katılan bütün meslekdaşlarımızın memnuniyetleri de bizi çok mutlu kılıyordu.

Bu kongrenin başkanı Prof. Dr. İlhan Ulagay ve genel sekreteri de bendim. Bütün yükü üzerime almakla beraber, Bilim Dalımızdaki arkadaşlardan Dr. Oktay Yeğinsü, 1979 tarihinde kadromuza katılan Dr. Sadakat Özdil, Dr. Coşkun Yıldır büyük bir özveri ile bana yardımcı oldular. Uluslararası bir kongre yapılmasının bütün teknik ve güçlüklerini çok genç yaşta böylece öğrenmiş oldular.

1982'de Stockholm'de Dünya Gastroenteroloji Kongresi'ne özel davet edildik. Bu kongreye ancak bizim Bilim Dalı'ndan Prof. Dr. Nurten Erol katılabilirdi.

1983'de Prof. Dr. İlhan Ulagay ile birlikte TÜRK GASTROENTEROLOJİ DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ'ni kurduk. Ulagay başkan ve ben genel sekreter oldum. 1985'de Prof. Dr. İlhan Ulagay'ı kaybettikten sonra ben başkanlığa seçildim ve bugüne kadar da bu görevi yürütmeye çalıştım. Hedefim derneği bütün maddi yokluk ve kanuni kısıntılara rağmen aktif ve hizmet vermek yolunda sıcak tutmaktı. Bunda da başarılı olduğumuzu sanıyorum. Seçilen yönetim kurullarının her zaman bu başarda büyük katkıları olmuştur.

Derneğimizin İstanbul şubesi o tarihten günümüze kadar, 12 yıl içinde hiç şaşmadan 60 "Post Graduate" bilimsel toplantı yapmıştır. Bu toplantılara en düşük 48, en yüksek 260 kişi gibi meslekdaşlarımızın katılımı olmuştur. İstanbul'da yapılan toplantılar her ayın ilk çarşamba günü saat

10 şeklinde düzenlenmiş, arkasından yemekle devam etmiştir, bu şekil ananeleşmiştir.

Bu toplantıların, senenin ilk ve son oturumları İstanbul dışında Kıbrıs, Antalya, Marmaris, Bursa, Kayseri, Bolu, Çanakkale, Kocaeli gibi şehirlerde düzenlenmiştir. Ayrıca bu toplantıların 6 tanesi uluslararası nitelikte olmuş. Amerikalı, Alman, Belçikalı, İngiliz meslekdaşlarımız katılmıştır.

1986'da Doç. Dr. Oktay Yeğinsü'yü ABD, Tulane Üniversitesi Gastroenteroloji Bilim Dalına araştırma çalışmaları için göndermiştim. 1988 yılında bu değerli genç arkadaş görevi başına dönmüş bilim dalının kalkınmasında önemli katkılara başlamıştı. 1990'da YÖK'ün zor günlerinde profesörlüğe yükseltildi.

Yine 1988 yılında doçent olan Dr. Zeynel Mungan 1990'da Amerika'daki aynı üniversiteye gönderildi ve 1992'de görevine döndü. 1995 yılında da profesörlüğe atandı.

1988-1989 yılları bilim dalımızın mutluluğa yöneldiği en önemli yıllardır. Artık bilim dalımızda gastroenteroloji ve hepatoloji ayırımı bütün arkadaşlarımız tarafından bir tarafa itilmiş, her türlü endoskopi ve laboratuvar çalışmalarının bir çatı altında toplanması hedef alınmıştır. Bu davranış her türlü endoskopik uygulamayı ve endoskopik tedaviyi aktiviteleri içinde toplamayı başaran "Endoskopi Ünitesi'nin" doğmasına neden olmuştur. 1991'den bu ünite açılmıştı. 1995'de de yeni üniteler ve kütüphane ilave edilmiştir.

1986 yılında bize katılan ve 1989 yılında doçentliğe yükselen Doç. Dr. Yılmaz Çakaloğlu ile 1990 yılında doçentliğe yükselen Doç. Dr. Güngör Boztaş bu gelişmeler sırasında bütün endoskopik metodları uygulayabilen öğretim üyelerine katılarak verimli hale geçmesinde önemli faktör olmuşlardır.

Kurulan bu üniteye 2 videoendoskop sistemi, 6 konvansiyonel endoskopi aleti devreye sokulmuş ve ERCP hazırlıklarına başlanmıştır. Artık kanserleşen "para yok" konusu da bir kenara itilmiş ve hamiyetli vatandaş ve kuruluşların başış, maddi yardım ve borçlanma yolları ile gereken aletlerin teminine gidilmiştir.

1989 yılında Endoskopi Ünitemiz "Balon Dilatasyonu, pH metre, Skleroterapi" uygulamalarına başlanmıştır. 1978'de başlanan "PTK" rutin olarak devam etmiştir.

Aynı yılda Türkiye Kanserle Savaş Derneği'nin bilimsel çalışmalarına davet edilmemiz de bizi onurlandırmıştı. Aynı zamanda Hollanda'da düzenlenen "Sindirim Sistemi Hastalıkları Haftası'na" gurup halinde ve bildirilerle katılmak bu yılın önemli olaylarından biriydi. 1990 yılında yine bildiri ile Sidney'deki Dünya Gastroenteroloji Kongresine katıldık.

1991 yılında rutin çalışmalarımızın yanında, videoendoskopi ünitesini geliştirirken İstanbul Tabip Odası ile birlikte Gastroenterolojide "Mezuniyet Sonrası Eğitim Kursları'nı" düzenledik. Aynı yıl Roma'daki "Uluslararası

İnflamatuvar Barsak Hastalıkları" toplantısına ve Amsterdam'daki "Avrupa Sindirim Sistemi Hastalıkları Haftası'na" katıldık.

İstanbul Tıp Fakültesi Gastroentero-Hepatoloji Bilim Dalı'nın büyük bir performans göstermesi ve tam huzurlu bir çalışma hayatına girmesi 1990 yılından sonradır. Felsefemiz birlik, beraberlik, özveri, çalıştığı kurumu üstün başarı ile şereflendirmek, sevgi ve huzur prensiplerine dayandırılmış, genç öğretim üyesi arkadaşlarımız bu ruh hali aşılarmaya çalışılmıştır. Hedeflerinin hem ülkeye hemde bütün dünyaya açılmak olduğu telkin edilmiştir.

1990'de Uz. Dr. Sabahattin Kaymakoglu, 1991'de Uz. Dr. Fatih Beşışık kadrolarımıza katılmış, Kaymakoglu 1993'de, Beşışık'da 1994'de doçentliğe yükselmişlerdir. Genç öğretim üyelerimizden Doç. Dr. Yılmaz Çakaloğlu karaciğer transplantasyonu için 1992'de 1 yıl Londra'ya, Doç. Dr. Fatih Beşışık 1991'de Newyork'a, 1993'de Londra'ya, Doç. Dr. Sabahattin Kaymakoglu 1995'de Birmingham'a mesleki çalışmalar için gitmişler ve çeşitli yenilikleri bilim dalımıza aktarmak üzere tekrar göreve dönmüşlerdir.

1991'de New Orleans'da hemen hemen bütün öğretim üyelerimizin katıldığı DDW (Digestive Disease Week) de sunduğumuz "Primer İnce Barsak Tüberkülozu" başlıklı çalışmamız kongre tarafından büyük ilgi görmüş ve dünyadan en yüksek vaka sayısı ile dikkati çekmiştir.

1992 yılının bizim için önemli iki olayından biri karaciğer transplantasyonunun başlaması ve günümüze kadar 20 vakanın başarı ile hayatta olmalarıdır. 1995'de bir duraklama olmuştur ve bunun da sebebi verici bulmaktaki zorluktur. İkinci önemli olay "KARACİĞER ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ'nin" ülkemizde kurulmasıdır. Bu derneğin kurulmasında Prof. Dr. Atilla Ökten ve Doç. Dr. Yılmaz Çakaloğlu'nun emekleri büyüktür.

1992 yılında katıldığımız önemli uluslararası toplantılardan biri GASTROSURGICAL CLUB'un "Padua'daki toplantısıdır. Bu kulübün "CORRESPONDING MEMBER" şeklinde üyeliğine seçilmemiz de bizi onurlandırmıştır. Katıldığımız diğer toplantı Atina'daki uluslararası Gastroenteroloji haftasıdır. Bu toplantı Türkiye'den katılan bütün meslekdaşlarımız için üzücü olmuştur. Bilim yapılması gereken kongre sarayında edepsizlik eden Yunanlılar, Anadolu ve Kıbrıs'la ilgili bir harita sergisi açmışlar ve Anadolu ve Osmanlı İmparatorluğu topraklarını Yunanistan, Ermenistan şeklinde göstermek küstahlığında bulunmuşlardır. Tabii ki bu çirkinlikler tarafımızdan protesto edilmiş ve açtıkları güya şeref defterlerine İngilizce yalancılık ve terbiyesizlikleri yazılmıştır. Konuya büyük hassasiyet gösteren Prof. Dr. Sait Kapıcıoğlu'na burada bir kez daha teşekkür ederim.

Yine 1993'de Doç. Dr. Zeynel Mungan'ın gayretleri ile uzun yıllardır tasarladığım ve bir ara Prof. Dr. Reiman ve Dr. Semra Çalangu ile uygulamaya koyduğumuz üst sindirim sistemi manometrisi laboratuvarı da en modern şekli ile kurulmuş ve rutinde yerini almıştır.

1992'de Bilim Dalı'mızın rutin ERCP'ye başladığı yıldır.

Günümüze kadar 160 vaka incelenmiştir. Geç olmakla beraber halen, son aylarda her gün 1-2 ERCP uygulaması gerektiren bir artışla devam etmektedir.

1993'de Cerrahpaşa Cerrahi Anabilim Dalı bir gurup öğretim üyesi, Alman Üniversitelerinden öğretim üyeleri ve bizimde katılmamızla "5. TÜRK-ALMAN GASTROENTEROLOJİ ve HEPATOLOJİ HAFTASI" düzenlenmiş ve bilimsel oturumlarda görev alınmıştır. Yedincisi yapılan bu kongrenin düzenleyicilerine katılmakla onur duymuşuzdur.

1994 yılında "Helicobacter Pylori" epidemiyolojisinin İstanbul Tıp Fakültesi Araştırma Fonunun desteği ile yürütülüp sonlandırılması önemli çalışmalarımızdan biri olmuştur.

Aynı yıl Bilim Dalımızın öğretim üyelerinden önemli bir kısmı bildiri ile Los Angeles'deki Dünya Gastroenteroloji kongresine katılması da benim için gurur sebebidir. Özellikle bu kongre organizasyonunun Bilim Dalımızdaki Doç. Dr. Yılmaz Çakaloğlu, Doç. Dr. Sabahattin Kaymakoglu, Doç. Dr. Fatih Beşışık'ı "Genç Bilim Adamları" fonundan davet etme değerinde bulmaları (yaptıkları çalışma ve yayınların incelenerek, Türkiye'den davet edilen 6 kişiden üçüdürler) beni bilim dalının başkanı olarak çok mutlu kılmıştır. Destekleyen Türk Gastroenteroloji Derneği Merkezine teşekkürlerimi belirtmek isterim.

Yine Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 50. kuruluş yılı kutlama aktivitelerine, bir simpozyumda bilimsel yönlendirici olarak davet edilmemiz bizi onurlandırmıştır.

Bunun ardından IV. Karadeniz Tıp Günleri'ne bilimsel konuşma ve yönlendirici olarak çağrılmamız da birlikte olduğumuz diğer arkadaşlarımızla beni çok mutlu kılmıştır.

Bir küçük oda, bir Wolff marka rigid gastroskop ve yine metal rigid rektoskop ile 1963 yılında başlayan Gastroenteroloji hevesi ve macerası bugün nereye gelmiş! Düşünüyorum da harcanan hiçbir emek ve özveri boşa gitmiyormuş. Bugün neler yaptığımızın bir dökümünü çıkıyorum. Bakın neler yapıyoruz:

YAPILAN	BASLANGIÇ TARİHİ	BU GÜNE KADAR YAPILAN VAKA SAYISI
KARACİĞER BİYOPSİSİ	1945	19.500
SPLENOPORTOGRAFI	1962	1.228
REKTOSKOPI	1963	8.000
GASTROSKOPI	1963	18.800
LAPAROSKOPI	1968	3.600
KOLONOSKOPI	1982	1.100
PTK	1987	270
pH METRE	1989	300
ERCP	1992	160
KARACİĞER TRANSPLANTASYONU	1992	20
SKLEROTERAPI	1988	1.000 seans
BALON DİLATASYONU	1989	100
POLİPEKTOMİLER	1982	300
ENDOSKOPİK LİGASYON	1994	30
KANAMA (heater prop ile)	1989	200
SİNDİRİM SİSTEMİ MANOMETRİSİ	1993	285
İNCE BARSAK BİYOPSİSİ (kör)	1976	597
PERKÜTAN ENDOSKOPİK GASTROSTOMİ	1994	3

Bunlar endoskopi ünitemizde uygulanan rutin muayenelerdir. Bilim dalımızda araştırma ayrı bir konudur:

1. Öğretim üyelerinin özel ilgi duydukları konularda kendilerinin yaptıkları araştırmalar bir guruptur.
2. Çeşitli bilim dalları ile birlikte planlanan araştırmalar ayrı bir çalışma yoludur.
3. Uzmanlık tezleri için yapılan araştırmalar da başkadır. Bilim dalımızda gastroenteroloji uzmanlığı için çalışan her öğretim elemanı süresi içinde 3 araştırma yapmak, bunlardan birini tez olarak kullanmak mecburiyetindedir.
4. Günün aktüel konularının getirdiği mecburi araştırmalarda ayrı düşünülmelidir. Düzen içinde arkadaşlarımız bu çalışmaların mutluluğu içindedirler.

Ayrıca, Gastroenteroloji ve Hepatolojiyi ilgilendiren bütün rutin ve spesifik laboratuvar test ve araştırmaları da günlük uygulanmaktadır.

Öğretim üyesi ve yardımcıları, herkes rutin her işi yapmakla beraber hobileri de bilim kurumumuz tarafından gözönüne alınmıştır.

Benden başlarsak, ben araştırmada daha çok endoskopi, mide, pankreas, kolon ve özofagus konularına yakınlık duyarım. Prof. Dr. Nurten Erol ince barsak, kolon ve enzimoloji, Prof. Dr. Atilla Ökten karaciğer ve safra yolları, Prof. Dr. Oktay Yeğinsü gastroenteral hormonlar, ERCP ve endoskopik tedavi, Prof. Dr. Zeynel Mungan pHmetre, özofagus manometresi, Doç. Dr. Yılmaz Çakaloğlu karaciğer hastalıkları ve karaciğer transplantasyonu, Doç. Dr. Güngör Boztaş skleroterapi, balon dilatasyonu, ERCP ve gastroenteral patoloji, Doç. Dr. Sabahattin Kaymakoglu karaciğer, safra yolları, inflamatuvar barsak hastalıkları, Doç. Dr. Fatih Beşışık'da Helicobacter Pylori ve endoskopik ligasyon konularına karşı bir hobi geliştirmiş gibidirler.

Bilim dalımızda tabii ki eksiklerimiz vardır ve önemlidir. Gastroenteroloji immunolojisi yoktur. Uz. Dr. Sadakat Özdi'l'e bu sahayı önermekle birlikte ilgisini çekemedim. Gastrointestinal hormonlar konusunda Prof. Dr. Oktay Yeğinsü çok iyi olmakla birlikte maddi ve heves eksiklikleri nedeni ile hormon laboratuvarını kuramadı. Enzim laboratuvarı yukarıda da belirttiğim gibi seneler evvel kendi içimizden darbeyi yedi. Bugün ben bu konularla birlikte endoskopik sonografi ve Laser'in ünitemiz için katılmasının ve rutin hale getirilmesinin çok gerekli olduğuna inanıyor, genç arkadaşlarımıza bir kere daha seslenmiş oluyorum.

Bu kadar yıl hep birlikte çalışmanın meyvelerini zaman zaman topladık ve toplamaya devam ediyoruz.

Günümüze kadar Bilim Dalımızdan bine yakın bilimsel yayının yapıldığını anlıyoruz. Bunların bir kısmı dergilerde, bir kısmı kongrelerde abstract olarak yayınlanmıştır. Yayınların %24'ü yabancı dilde ve uluslararası nitelikte olmuş, bunların önemli bir miktarı dünyada site edilmiş, hatta klasik tıp ve tedavi kitaplarına geçmiştir. Örneğin: (R. Sezer ve ark. The pharmacological basis of therapeutics. Goodman and Goodman, p 994, 1980).

İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları ders kitaplarının gastroenteroloji ve hepatoloji konuları ben ve öğretim üyesi arkadaşlarım tarafından ayrıca Diyet, Acil Tedavi, Temel Tedavi, Onkoloji ile ilgili kitapların konumuzla ilgili kısımlarının bir bölümü tarafımızdan yazılmıştır. 1975'de Endoskopi, 1995'de de Duodenum Ülser Tedavisine ait 2 kitap tarafımdan kaleme alınmıştır.

İstanbul Tıp Fakültesi Gastroentero-Hepatoloji Bilim Dalı ile Türk Gastroenteroloji Derneği İstanbul şubesinin çalışmalarını bu tarihsel özetten sonra, bu havanın içinde yetişen ve yetiştirilen kişilerden de bahsetmek isterim.

Halen ülkemizde iftihar vesilesi olan ve meslek hayatında zirveye çıkan Prof. Dr. Leziz Onaran, Prof. Dr. İlkyay Şimşek, Prof. Dr. Nurdan Tözün, Uz. Dr. Nida Atmaca, Dr. Halis Mülayim, Uz. Dr. Örsan Günöz v.s. İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları kliniğinde filiz verip, yeşeren unuttuğumuz arkadaşlarımızdır. Kendileri ile iftihar ediyoruz.

Son 6-7 yıl içinde Bilim Dahımızdan ülkeye hergün sayıların artan değerli gastroenterologlar yetiştirilmiş ve yetiştirilmektedir. Bunlarında isimlerini bu tarihsel yazıda belirtmek isterim:

Prof. Dr. Ali Akyüz (Endoskopi eğitimi için)
Prof. Dr. Mustafa Keçer (Endoskopi eğitimi için)
Dr. Rahmi Baykam (Endoskopi eğitimi için)
Dr. Arif Acar (Ok Meydanı SSK Hastanesi)
Dr. Celal Ulaş (Göztepe SSK Hastanesi)
Dr. Kürşat Türkoğlu (Van Üniversitesi)
Dr. Levent Erdem (Şişli Etfal Devlet Hastanesi)
Dr. Ahmet Faruk Ağan (Haydarpaşa Numune Hastanesi)
Yrd. Doç. Dr. M. Derya Onuk (Erzurum Atatürk Üniversitesi)
Dr. Selim Gürel (İstanbul PTT Hastanesi)

En son kadromuza 1995 yılında kendi sınıfının birincisi olan ve İç Hastalıkları uzmanı olarak Dr. Kadir Demir katılmıştır.

KADROMUZ (1995 Temmuz ayına göre)

BAŞKAN:	Prof. Dr. RAUF SEZER
ÖĞRETİM ÜYELERİ:	Prof. Dr. NURTEN EROL Prof. Dr. ATILLA ÖKTEN Prof. Dr. OKTAY YEGİNSÜ Prof. Dr. ZEYNEL MÜNGAN Doç. Dr. YILMAZ ÇAKALOĞLU Doç. Dr. SABAHATTİN KAYMAKOĞLU Doç. Dr. FATİH BEŞİŞİK
ÖĞRETİM ÜYE YARDIMCILARI:	Uz. Dr. SADAKAT ÖZDİL Uz. Dr. KADIR DEMİR Bio. SERPİL ARICI
TEKNİK KADRO:	Hem. SERVET ERYILDIZ Hem. REYHAN TÜRK Hem. GÜL ÇETİN ALİ TOPÇU ABDURRAHMAN YAĞLI AHMET KÖSE

Birbiriyle kaynaşan, şevk ile çalışan böyle bir kadro ile ben, belki hepimiz çok mutluyuz. Temennim ve idealim daha geniş, daha zengin cerrahi, radyologu, patologu, biyokimya uzmanı ile başlı başına "TIBBİ-CERRAHİ GASTROENTEROLOJİ KLİNİK" veya "ÖZEL ÜNİTESİ"nin kurulmasıdır. Ülkeye ve bilime çok yararlı olacaktır. Birgün bu da olur diye ümit besliyorum.

Bu yazıda kuru bir kronolojik olay sıralaması yapmak istemedim. Üzerimizde çok etkin olan ve unutulmayan psikolojik durumlardan da bahsettim. Kendime fazla paye çıkardıysa beni bağışlayın. Böyle bir tarihi yazabilmek için cesur ve dürüst olmak gerektiğini hep gözönünde tuttum. Hakikatleri değiştiremeyeceğime göre gücenen veya kırılanlar olabilir. Günahımız sevabımızla.